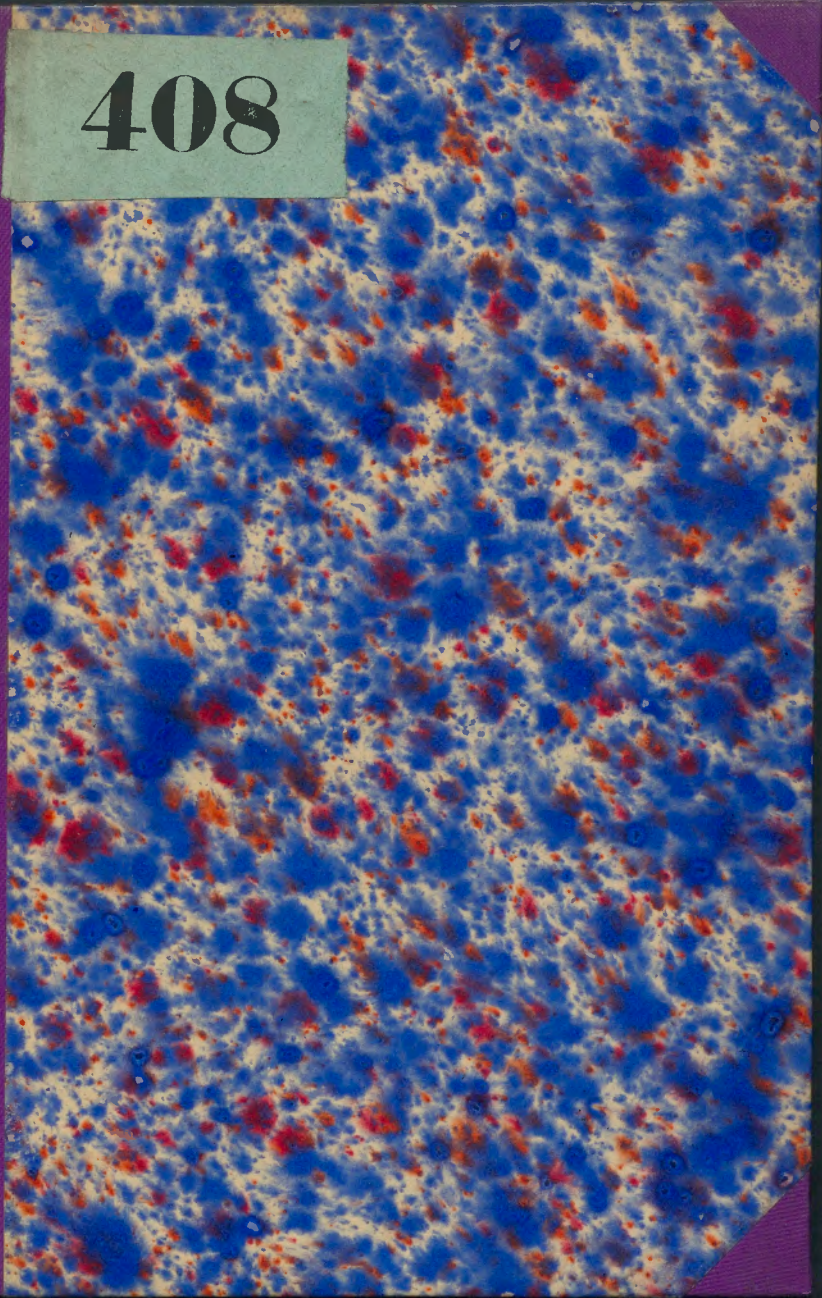
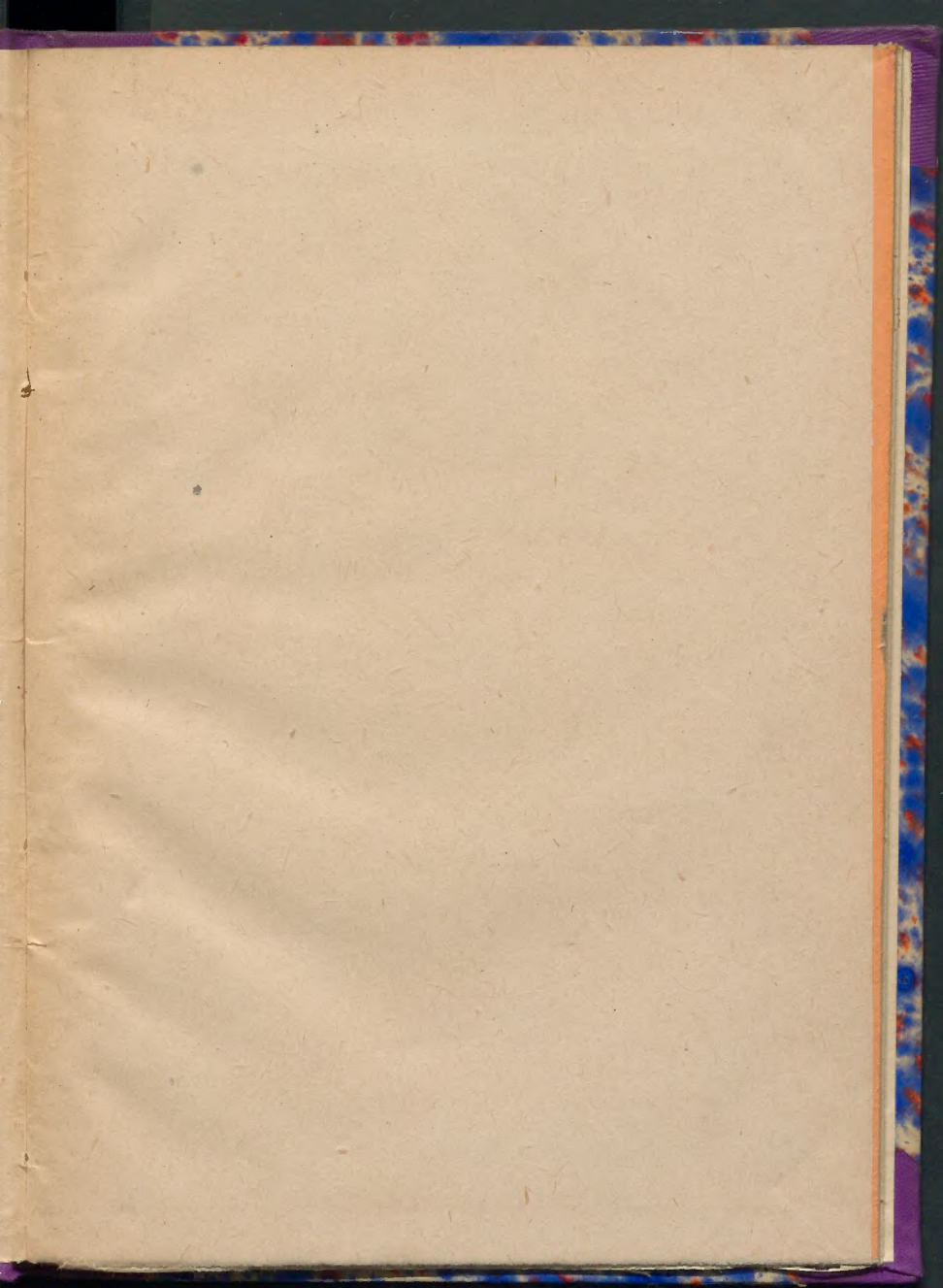

408

W. 408.

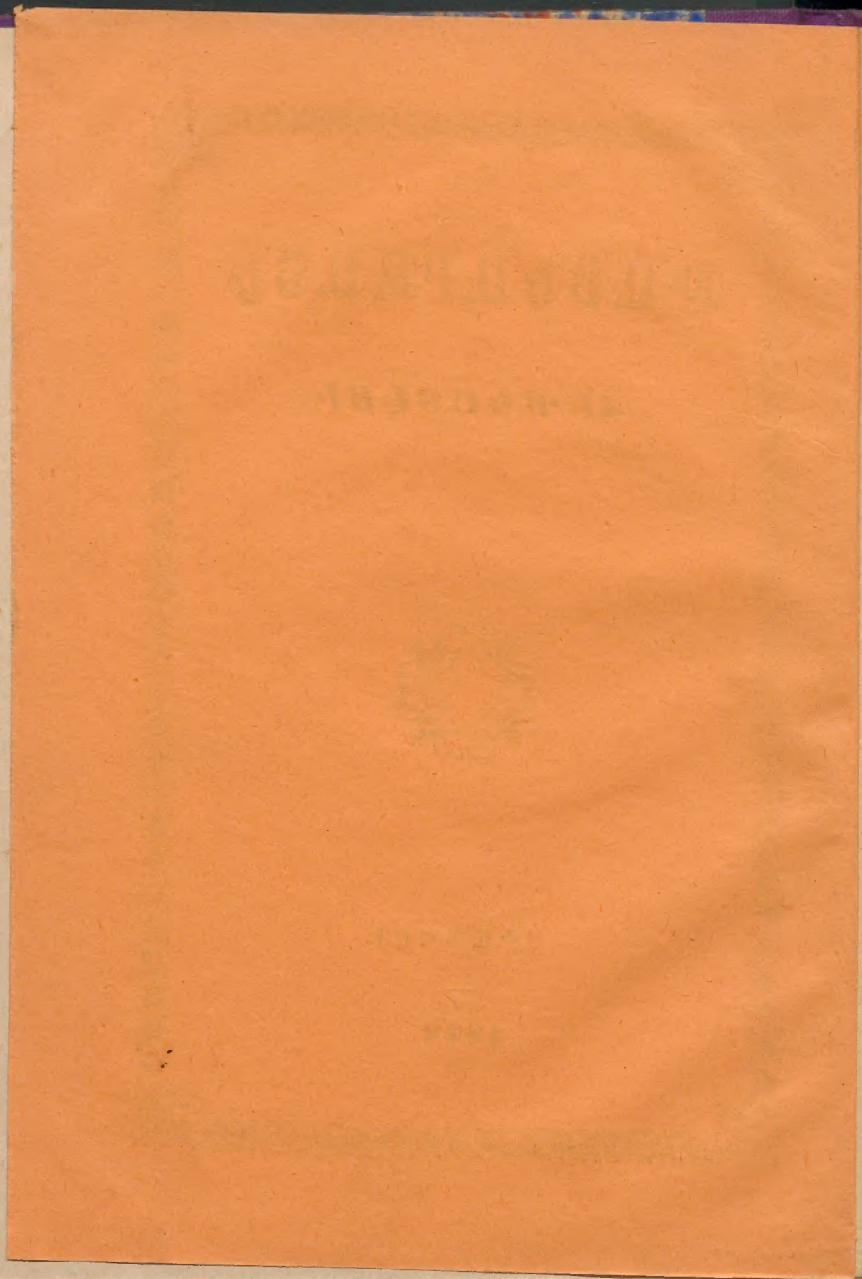
ԹԱՅԵԱՐԶԱՏԷ

ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

ՍԹԱՆՊՈԼ

—
1872

ԹԱՅԵԱՐՉԱՏԷ

ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

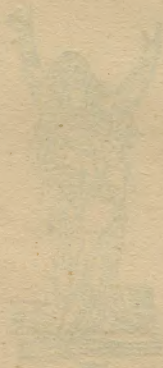
ԱՍԻԹԱՆԷ

—

1872

PLATE 182

182

182

182

ԹԱՅԵԱՐՁԱՏԷ

ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

Թարիխի շիրին կիւֆթար պէօլէ նագլ իտէր քի, Սուլթանի Սէլաթինի ճիհան, վէ խագանի խավաքիյնի զէման ճէննէթ մէքիան զազի Սուլթան Միւրատ խանըն ասրի մէյանին հասրի շահանէլէրինտէ, տէվլէթի Ալիյէ տէֆթէրտարի Հիւսէյին էֆէնտի պիր միւտտէթ մանսուպ վէ մուախխարէն մուազիւլ գալուպ, խանէսինտէ իգամէթ իւզըն պուլունուր իտի: Սաատէթ խանէլէրի Թօփ քարուսու տախիլինտէ եէնի պահճէյէ նազըր, պիր իքի սէնէ մըգտարը անտէ, ահպապտէն մահրում զայէթ ճանը սըգըլըպ, տայմա քիթապ վէ թէվարիխ միւթաալեա իլէ մէշղուլ պուլունուր իտի: Պիր կիւն ահիպպոսընտան Տէրվիշ Մահմուտ նամ զարիֆ վէ սըֆաթ մէմուհէ իլէ միւթթասիֆ պիր զաթ Հիւսէյին էֆէնտիյէ զիյարէթ իշիւն կէլիպ Հիւսէյին էֆէնտիյիլէ միւքեալէմէյլէ էյլէնիւքէն, Հիւսէյին էֆէնտի. ահ տէտի մէկէր պու ալէմ տէ ճանտան պիր ահպապ էտինէմէմիշիզ. պիր զէման հանէմիզտէ օթուրաճագ գալգաճագ եէր պսւլունմազ իտի շիմտի մաազիւլ օլտուք սէմթի-

միզէ պիր ահպապ օղրամաղ օլտու . հօշունտուեա
պունա ֆէլէք տէրլէր պիր կիւն պիզիտէ մէսրուր
իտէր : Տէրվիշ Մահմուտ տէտի . Սուլթանըմ հագ
թաալեա էօմրիւնիւզիւ էֆզուն էյլէյէ . Տէվլէթ
սիզտէն կէշէրմի , պիր կիւն ինշալլահ եինէ տիւ-
պալեա էյլէր , Հիւսէյին էֆէնտի տէտի վազա
էօյլէ էմմա , ահպապ իլէ ալըշտըմ մէրաք պէնի
հէլաք իտէյօր , պիր սէօզ աղնար զարիֆ քիմէմ
եօք քի անընլա սէօհպէթ իտէյիմ , վէ սէօհպէ-
թիմէ ճէվապէ գուտրէթի օլա : Տէրվիշ Մահմուտ
տէտի . Սուլթանըմ « պիր էֆէնտի վար շէհր է-
մինի սէմթինտէ , իսմինէ Թայեարզատէ Շէմսէթ-
տին էֆէնտի տէրլէր , հաշը ծն սէքիզ եիրմի . զա-
յէթ նազիք վէ տիւարա վէ դէրաֆէթ թապ վէ
ֆէսահէթ քէլամլէ , պի էմնալ վէ պի հէմթա պիր
մահպուպի գուլուպ տըր քի , ֆարիսի վէ արէպիյէ
վէ իլմի մուտիքիյէ աշինա վէ խուպ ավազ վէ շի-
րին սուխէն տիր , վէ հիւսնիւն խաթ վէ թէնպուր-
զէնլիքտէ միսլի նամէսպուդ . պիր զաթ նատիւրիւ
սըֆաթ տըր . անը էֆէնտիմէ կէթիւրէյիմ ինշալլահ
էֆէնտիմ սիզլէրտէ հօշանըրսընըզ : Հիւսէյին է-
ֆէնտի տէտի ճանըմ Տէրվիշ Մահմուտ վար օլ
մէտհ իթտիլին էֆէնտիլի ալ տա կէլ կէօրէյիմ :
Տէրվիշ մահմուտ հէման դալգուպ գանտէսին շէհր
էմին տէյուպ կիթաի : Թայեարզատէ շէհր էմին
չարշուուտա քէմանի Օսման տէտէ գահվէսինտէ
էյլէնիր իտի , Տէրվիշ Մահմուտ թօղրի գահվէյէ
վարուպ Թայեարզատէյէ ահվալի իֆատէ էյլէտի .
վէ պույուրուն սիզի Հիւսէյին էֆէնտի տալէթ ի-
տէր տէյուպ . հէզար իսթիլնա իլէ Թայեարզա-
տէյի ալուպ Հիւսէյին էֆէնտինին հանէսինէ
վարտըլար : Օլտէմ էտպաալար պույուրուն տէյուպ

մապէն օտաւորնա տալէթ իթտիւէր. օտաւորն ի-
չէրի կիրտիքտէ Թայեարզատէ սէթ պաշընտան
պիր եէր էօրիւբ էտա իլէ Հիւսէյին էֆէնտինին
էթէյինէ վարտը. Հիւսէյին էֆէնտի էսթաղֆի-
րուլլահ օղլում հօշ կէլտինիզ պուլլուրուն տէյուպ
եանըպաշընա օթուրթտու օլտէմ գահվէ չըպըբ
կէլուպ սէօհպէթէ աղազ իթտիւէր. Թայեարզատէ
պազը սէօհպէթ արասընտա միւնասիպէթլի վէ
հօշնա թէպէսսիւմպիրլէ պազը Փըգըրալէր նաղլ
իտէրտի. չէօյլէքի Հիւսէյին էֆէնտի Թայեարզա-
տէյէ պիր ալըր կէօզ իլէ նաղար իթմէյէ պաշ-
լատը. վէ պէօյլէ Փասիւհիւլ քէլամ վէ նաղիբ էն-
տամ վէ վուճուհլէ լէթաֆէթ լէթաֆէթ իթթի-
զամ պիր մահպուպու զէրաֆէթ իսսիւպէ, տէ-
րուն ու տիլտէն աշք ու ալեագա էյլէտի. օ կիւն
ախշամա գատար սէօհպէթ իլէ էյլէնիպ, պատէ-
հու Թայեարզատէ լէտէլ իսթիզան խանէսինէ ալ-
տէթ իթտի: Հիւսէյին էֆէնտի օ կիւն սապահա
գատար ույքու ույոյամայուպ սապահա տար
չըքտը. աման Թայեարզատէ նէ՞ աճայըպ զէյնիմ-
տէն չըքմազ, աճէպ պիւսպիւթիւն պուրատա հա-
նէկիր իտէպիլիւրմիլիմ տէյուպ միւլհազա իտէրտի.
օլտէմ էտպաալարտան պիրինի չըզըրըպ վար Թար-
եարզատէյի տալէթ էյլէ կէլսին տէյու էմր էյ-
լէտի: Վէ Թայեարզատէ կէլիւպ օլ կիւն եինէ
ախշամա գատար սէֆալէր զէֆքլէր էյլէտիլէր,
վէ ախշամ օլունճա Թայեարզատէ իզին ալուպ
կիթտի. պիր գաշ կիւն պու մինվալ իւզըն կէշ-
տիքտէն սօնրա, պիր կիւն Հիւսէյին էֆէնտի տէ-
տի. ետ Թայեարզատէ սէն պէնի բէք գըսսա
պաղլատըն պէն սէնսիզ իտէմէյօրում, նէ՞ օլուր
գատիւմ պիրլիքտէ օլսագ ա՞ պէնիմ նուրի տիտէմ.

տէտի Թայեարզատէ . էֆէնտիմ « վալիտէմ ճարի-
յէնիզ իրթիյարտըր , գուլուն տախի ըիզասը օլ-
մատըզճա զոյորի մահալտէ կիճէ գալամամ » , Հիւ-
սէյին էֆէնտի տէտի . պէն վալիտէ գատընընտան
իզին ալըըմ . զիրա սիզի սայըր քիմէսնէ կիպի
հըզմէթքեար վէ եախօտ շէօյլէ պէօյլէ ատամ կի-
պի թուլթմամ քի , վալիտէնիզ գայըլ օլմասըն , սէն
պէնիմ հասէթէ քէնտի էվլատըմ մագամինտէ ի-
թիպար էյլէտիմ տէյուպ , տէրան հազնատարա
վար պիր պօհճա թէրթիպ էյլէ , վէ Թայեար-
զատէ էֆէնտինին վալիտէսինէ հէտիյէ կէօթիւր
վէ Թայեարզատէ էֆէնտինին պիզիմ հանէմիզտէ
հանէկիր օլմասընա լուխսէթ տիլէ տէյու էմր էյ-
լէտի . օլտէմ հազնատար պիր միւքէմմէլ պօհճա
թէրթիպ էյլէյուպ Թայեարզատէնին վալիտէսինէ
հէտիյէ կէօթիւրտիւ . հաթուն պօհճայը կէօրիւպ
ահվալի ազնատըգտան սօնրա իզն էյլէտի . վէ
հազնատար միւթտէսին կէթիրտիքտէ միւմայիլէյհ
Հիւսէյին էֆէնտի Թայեարզատէ իչուն պիր մուն-
թագամ օտա տէօշէթտի : Չուհա մագաթ , չաթմա
եաստըգ , հիւմայուն բէնճիրէ բէրտէլէրի , սարու-
սէք բէշթահտա , սըրմալը գաբու բէրտէսի քէհ-
րիպարը չըպըգլար , վէ ճիւմէ նիզամը եէրինտէ ,
տախի գուշ թիւլիւ շիլթէ , տէօքմէ եօրկան ,
թիւլպէնտ չարշաֆ , եիւզ եաստըզընա վարընճա
սըրմա իշլէմէ ճանֆէսլէր իլէ տիւղիւպ , պիր իքի
էտպաա թայըն էյլէտի , վէ պիր գաշ գաթ պաշ-
տան այաղատագ էլպիսէլէր , միւսմէն շալլէր ու-
մուր՝ զընճապ՝ գագու՝ վարշապ՝ գարսագ քիւրք-
լէր , ալթուն բիշագլէր , կէվհէր եիւզիւքլէր , վէ
էնվալի թէօհֆէ շէյլէր իհսան էյլէտի վէ արատա
ալթուն էքսիքսիզ , էլիշէր իւզէր քէրէմ իտէրտի ,

վէ չօգ կիճէ սապահաւարա գատար օթուրուպ զէֆք
ու սէֆա իտէրլէր իտի: Արթըք պու րէվիչլէ Հիւ-
սէյին էֆէնտի հարէմէ պիլէ սէյրէք կիթմէյէ
պաշլատը, տայիմա գարչը գարչընա կէլիւպ կեահ
սազ վէ կեահ սէօղիլէ տէմնազ օլուրլար իտի, սէքիզ
այմըգտարը պու մինվալիւզրէ կէչաի, վէ րամազանի
չէրիֆ կէլտի: Հիւսէյին էֆէնտի մահսուսէն թայ-
եարզատէ իչիւն եազ, պալ, բիրինչ, չէքէր, ուն,
վէ էնվայի րիչալլէր, վէ սուճուք զէյթին, վէ
ճիւմլէ մասարուֆուսու կէօրտիւքտէն մատա, պէշ
եիւզ ալթուն տա հարճըք իհսան էյլէտի: Վէ օլ
րամազանի չէրիֆտէ ազիմ՝ ճիւմպիւշլէր վէ սէֆա-
լէր էյլէտիլէր. պատէհու տրիֆէ կիւնիւ իքինտի
մահալի թայեարզատէ Հիւսէյին էֆէնտիտէն իզլին
իսթէտի վալիտէսինէ կիթմէք իչիւն, Հիւսէյին է-
ֆէնտիյէ պու թէքլիֆ միւշքիւլ կէլտի, թայեար-
զատէ տէտի. էֆէնտիմ « պու կիճէ վալիտէմ ճա-
րիյէնիզլէ իֆթար իտէյիմ, սապահ ինչալլահ պայ-
րամ նամազընտան սօնրա էյլէնմէյուպ կէլիրիմ.
հազնատարըն ուշազը, թայեարզատէնին ուշազընա
պիր պօհճա վէրիւպ, էֆէնտիյէ սէլամ սէօյլէ, քէն-
տիլէրինէ լեայըգ տէյիլ էմնա մաազուր պուլուր-
սունլար տէտի: թայեարզատէնին ուշազը պօհճայը
ալըպ կիթտի. թայեարզատէ ուշազընա նիչուն
կէրիտէ գալտըն տէյու սօրտուգտա ուշազ պօհ-
ճայը աղնալթտը, թայեարզատէ քէնտի քէնտինէ
եա՝ Հիւսէյին էֆէնտի, աճապա սէնին կիպի պիր
քէրէմ իւթթապը ատէմ շու ճիհանտէ պիր տահի
պուլունոօր մու. պու տէվլէթտէ Սատրաղամ օ-
լաճագ ատէմսին. զիհի քէրէմ. զիհի ինայէթ տէ-
յուպ խանէսինէ վարտը: Վալիտէսի տէտի. էյ
օղլում» Հիւսէյին էֆէնտիլէ զէֆք ու սէֆալէր

ի ֆիթիսար իլէ իաիւպ պիզի ունութտունուզ Թայ-
 եարզատէ տէտի. էյ վալիտէյի ազիզիմ. էֆէնտի
 հազրէթլէրի պէյնիմիզտէ պիր մուհապպէթ բէյտա
 օլտու վէ պէնտէնիզի կէօզիւնտէն այըրմազ իս-
 թէմէզ հէման սիզին տուանըզ լազըմ տիյուպ վա-
 լիտէսինին տէսթինի բուս էյլէտի, վէ պու սէօհ-
 պէթլէր արասընտա, վալիտէսի պօհճայը կէօրիւպ
 օլեանընտաքի նէ՞ տիր օղլում տէյու սիւալ էյլէ-
 տիքտէ, էֆէնտիմիզ պիզէ պայրամլըզ իհսան պու-
 յուրմուշ տէյու ճէվապ էյլէտի, տէտի վալիտէսի
 աչ օղլում պազալըմ օլ սէվկիւլիւ էֆէնտին սանա
 նէ՞ թէօհֆէ շէյլէր իհսան պույուրմուշ, Թայ-
 եարզատէ պօհճայը աչըպ կէօրտիւ քի, պիր
 րայեա ֆէսի տէօրթ տէյիրմի աստար, իրլիք ալա-
 ճասը ինթարի, մավի պօզասը տիզլիք. պիր գա-
 րաճալար գուշաղը, պիր եէլքէն պէզի տօն, պիր
 ամէրիգա կէօմլէկ. հէման հաթուն պունլարը կէօ-
 րիւնճէ, հա՛յ օղուլ պունլար նէ՞ տիր տէտի օլ ա-
 տէմ սէնի չօգտան իսթիսգալ էթմիշ, պու սէնի
 զէֆքլէնմէտէն զիյատէ տիր. պէօյլէ պօհճայը սա-
 րայտարլարա պիլէ վէրմէզլէր. սէն աճմը-
 սըն, էսպապըն մը եօգ փարա՛ն մը եօգ,
 կէօրտիւնմիւ օլան մասղարալըզը, օլտէմ Թայեար-
 զատէ վալիտէսինին եանընտա հէճիլ գալուպ, հօ-
 շունտու պէնտէ պիր տահի սէնին հանէնէ այազ
 պասարսամ էլ պէլինտէն րահէմտարէ հարամ կէլ-
 միշլէրտէն օլայըմ տէյու անտ էյլէտի. Մէկէր
 Հիւսէյին էֆէնտինին արապաճըսը Վէլի Մահմուտ
 հազնատար աղայէ չըգուպ, ճանըմ աղա ալըշ վէ-
 րիշ պիլմիմ, ինայէթ քէրէմ իտէրսին պէնիմ այ-
 լըզ ահճէմլէ պանա բուպա ալըվէր տէյու րիճա
 էյլէմիշ, վէ հազնատար օլ պօհճայը տիւզիւպ օ-

տասընա գոյմուշ իտի. վէ Թայեարդատէ իշիւն տախի պիր պօհճա պըր յէթէն թէրթիպ օլունմիշ իտի, պիր տիրմէ աթլազ, վէ իշինտէ պիր ալթուն պաշ սարըգ պիր թէլլի պերտար պիր չիշէքլի հինտքիար, պիր ճար շալ, պիր չիշէքլի շալ, պիր էլմաս գապզէլի բիշագ, պիր բէմպէզար իշտօնու, պիր թօսմալը ուչգուր, պիր ինճիլի եաղլըգ, պիր եիւզ հալլուսու թէլլի իշլէմէ, պիր կէվհէրլի սաաթ, վէ պիր սըրմալը թօր քէսէ իշինէ իւշ եիւզ ալթուն եաստըղըն իւսթիւնտէ գօնուլմուշտի, չիւն վէլի Մահմուտ հանը պէնիմ պօհճամ տէտիքտէ, հազնատարըն տախի պիր աճէլէ մասլահաթի օլուպ, պէնիմ օտամտա թրապուզանըն ալթընտա գըրմըզը պօհճա վար, օլ սէնին տիր ալ տէյու հազնատար Մահմուտա էմրէյլէտի, արապաճը օտայէ կիրուպ պիր քէնտի պօհճասընէ վէ պիր տէ Թայեարդա տէնին պօհճասընէ նազար էյլէյուպ զահիր պէնիմ պօհճամպու օլմալը տէյուպ Թայեարդատէնին պօհճասընը գարտըղը կիպի գանտէսին իւսկիւտար տէյուպ կիթտի, վէ պօհճայը աչըպ կէօրտիւ քի հայլի զուրուշլա մէյտանա կէլմէյէճէք պիր պօհճա. պունու պանա եէտիրմէզլէր տէյէրէք, պիր էսպէ սիւվար օլուպ թուլթ պէնի սիլա տէյուպ սաալուշտու:

Մէկէր հազնատարըն ուշալը Թայեարդատէ իշիւն թէրթիպ օլունան պօհճայը սանըպ, եաղնըշ վէրմիշ իտի, չիւնքիւ օտատա անտէն զայրի պօհճա եօղիտի, վէ պայրամ պիթտիքտէն սօնրա, Թայեարդատէ պիր տահի Հիւսէյին էֆէնտինին հանէսինէ օղրամազ օլտու. Հիւսէյին էֆէնտի զիյաա տէ մէրագ իտիպ, աճապա Թայեարդատէմ նէրէտէ գալտը տէյու կէօղիւ բէնճիրէլէրտէ օլուպ,

պէօյլէ կէճիքմէսինէ թաածիւպ վէ թէէսսիւֆ ի-
տէրտի օլտէմ գաբու չուհատարընը չըզըրուպ էմը
էյլէտի քի, վար շիմտի թայեարզատէյի պուլ, վէ
աղնա քի քէյֆիմի եօգ, եօխսա պիր պաշգա
հալմը կէլտի պաշնա, զիրա պու գատար կէճիք-
մէյէճէյիտի, նիչիւն կէլմէզ. օլ պիլմէզ մի պէն
անսըզ իտէմէմ թայեարզատէ իսէ պօհճայը քէնտի
ուշաղընա վէրուպ, վար շունու հաղնատար օլա-
ճաք հէրիֆին չէհրէսինէ աթտա կէլ տէյու էմը
իթմիշիտի, ուշաք պօհճայը կէօթիւրիւպ աղամ
սէլամ սէօյլէտի, պունունլա պիր սայըր գուլունու
չըրաղ էյլէսիւն տէտի. տէյուպ, պօհճայը հազ-
նատարա վէրտիքտէ, հազնատար հայ մէտէս տէ-
յէրէք եէրէ գաբանտը. վէ հէման մէսթ ճէք թայ-
եարզատէնին էվինէ սէյիրտիւպ գաբույու չալտըզ-
տա թայեարզատէնին վալիտէսի քիմ օ տէյու սի-
վալ էյլէտի, հազնատար սէս վիրուպ գաբույու
աչտըրտը, վէ իչէրի կիրիպ, թայեարզատէնին վա-
լիտէսինէ տէտի, աճապա թայեարզատէ էֆէնտիմ
պունտամը, թայեարզատէնին վալիտէսի ճէվապ
էյլէտի, եօգ օղլում, սապահէյին կիթտի, վէ
շիմտիյէ գատար կէլիպ չըգմատը, հազնատար
պաշլատըրէճա ու նիյաղ իտիւպ աճապա նէրէյէ
կիթտի տէյու սիվալ իթմէյէ. վէ գատըն պիլմէմ
տէն զայրու պիր ճէվապ վէրմէզ իտի. հազնատար
կէօրտիւքի, պու գատար եալվարմատան սօնրա,
եօգտուր եօգտուր եօգտուրտան պաշգա պիր սէօղ
եօգ իմիւրտիւնիւ գաթ իտէրէք մահճուպ գալուպ
կէրի տէօնտիւ, պիր այ մըգտարը պու վէճհ իւզրէ
կէչտի էմմա, Հիւսէյլն էֆէնտի կիթտիքճէ ա-
թէչլէնիպ, պունտա պիր հիքմէթ վար, ֆազաթ
պէն ֆէրք իտէմէյօրում տէտի. վէ հէրքիմէ սօր-

տու իսէ պիր սահիհ ճէվապ ալամատը, վէ հէճիլ
գալուպ, նէ իտէճէյինի շաշըրտը: Պիր կիւն վա-
րայըմ պարի աղնայըմ տէյուպ, սապահէյըն եր-
քէնտէն թէպտիլ ճամէյլէ պաշընա պիր շալ պիւ-
րիւյիւպ գաբուտան տըշարը չըգտը. վէ օ կիւն ախ-
շամ օլուպ էթպատալար կէօրտիւլէր քի Հիւսէյին
էֆէնտի կէլմէտի, հանըմ հարէմտէն հազնատարը
տօլապէ չըղըրուպ, էֆէնտին նէրէտէ տէյու
սիւալ էյլէտի, հազնատար ճէվապ իտիւպ, տէտի
վալլահի «սուլթանըմ» օլ Թայեարզատէ տէտիք-
լէրի քիւհնանի իչիւն եիրմի կիւնտէն պէրու ճիւմ-
լէմիղի թէքտիր իտիւպ, հիշ պիրիմիղէ սէօհպէթ
էյլէմէզ օլտու. սապահէյին թէպտիլ վարայըմ
պէն կէթիւլէյիմ տէյու կիթտի, վէ պիւլմէյիզ
նասըլ օլտու. տէտի հանըմ, ա'հ քեաֆիր քիււ-
հանի. նիհայէթ էֆէնտիյի ելիմիզտէն սիհր իլէ
ալտըմը, էֆէնտի մահպուպ տօթլուղունու ազը-
պէթ ֆէրաղաթ իթմէտիմի, իւահի կէօղլէրինէ
եըմըրճաք չըգտըն. եէթիլմէսին օ ընզիլ քի էֆէն-
տիյի քէնտինէ պէնտ էյլէտի, հարէմէ կէլտիղի
վազըթ հիւզիւմէ պիլէ պազմազ, տախի կիճէ սա-
աթ ալթըյա եէտիյէ գատար կէլմէզ. սագալը ա-
ղարտը, եինէ ֆէրաղաթ իթմէտի, ազիմ սիհրէ
օլըրատը, զիրա օղլանըն անասը զայէթ սիհրպաղմիշ
տէյու չօգ պիւհիթանլէրլէ դէմմ իյլէտի:

Ձիւն արէտէն պիր հաֆիթա մուրուր իյլէտի
պիր կիւն գաբուտան իչէրի պիր ալեա էսպ պիր
նէֆիս րահայէ, իւզէրինտէ պիր ագ սագալը աղա,
վէ աթըն էօնիւ սըրա ալ գափուլթլու իքի գալ-
փազըլ քէօլէ պինէք թաշընա հանաչուպ աթտան
աշաղը ալտըլար, վէ օլ աղա գաբուտան իչէրի կի-
րուպ, օլ տէմ նէրտիւպանտէն եօգարը չըգտը, վէ

հազնատար օտասը ներքե տէ տէյու սուալ իտիւպ , հազնատար օտասընէ կիրսի . հազնատար օլ աղայէ պույուրուն տիյերէք այաղա գալգուպ սէտիր իւզերինէ տավէթ իյլէտի . պատէհու ազիմ թալթիֆլէրլէ չըպըգլար գահվէլէր իչիլիւպ , օլ կէլէն աղա էլ ճէպ իտիւպ , պիր թահվիլ վէ պիր մէքթուպ չըգարուպ հազնատար աղայա վերտի , հազնատար աղա մէքթուպու ալըպ կէօրտիւ քի , քէնտի էֆէնտիսինին էլ եազըսը , պաշլատը օգումաղա , վէ մէքթուպուն սուրէթի պու « Պէնիմ ճանըմ հազնատար Ալի աղա , թարաֆընըզա կէլէն էֆէնտինին եէտինտէ օլան թահվիլիմի ախը իտիւպ , պին ալթուն էտա իտէսին , պէնտէն հիչ պիր սուալ էթմէքսըզըն . հազնատար մէքթուպուն իչինտէ օլան էֆէնտիսինին եազըսընը տախի օլույուպ : տէտի սուլթանըմ » բէք էյի էմմա , պիգիմ էֆէնտի հազրէթլէրի նէրէտէ . զիրա պիր հաֆթա տըր տայրէ երւղիւ իւզէրէ գալտը , հէման աղա ճէվապէ կէլիպ , պադ հազնատար աղա « սէն սիվալէ մէմուր տէյիլսին . անճա մէքթուպտէ հէր նէ քի եազըլմը իսէ վէր կիտէյիմ , մէօհիւրտէ եազըտէ պիր շիւպհէն վար մը , զիրա վազթիմիզ կէչէյօր տէտիքտէ , հազնատար զարուրի օլ աղայէ պին ալթուն իթա էյլէտի . վէ օլ աղա ալթունլէրի ալտըքտէ հէման եօլա իէվան օլուպ կիթտի :

Պու մինվալ իւզէրէ իքի իւչ հաֆթա օլ աղա կէլիպ , երինէ պին ալթուն ալըպ կիթտի : Պիր կիւն հազնէտար հանըմը մապէյն գարուսունա չըզըրուպ տէտի : Սուլթանըմ մաիւմինիւզ օլսուն քի , իւչ հաֆթա տըր շու գըյաֆէթտէ պիր հէրիֆ կէլիպ էֆէնտինին թէսքէրէսիյլէ պիր թահվիլ կէթիրիպ պին ալթըն ալըր կիտէր էֆէնտիտէն սուալ

իտերսէք, հէրիֆ ճէվապ պիլէ վէրմէզ, վէ թէզ-
քէրէտէ տախի պէնտէն սուալ իթմէյէսինիզ տէ-
յու եազմըշ. նէ՞ եափոճազըզ պէօյլէ պիլմէմ,
չաշտմ գալտմ, ճանրմ ա՛հ իտիւպ տէտի, օլ
քեաֆիր քիւլհանինին էվինտէ գէֆք ու սէֆայէ
տալուպ, փարա պիթտիքճէ կէթիրտիրլէր հարճ-
լըք իտէրլէր վէ պիզի պունտա պիլմէսինլէր տէյու
խասպէր վէրմէզլէր. արթըք էլվէրիր նէ օլաճաքսա
օլսուն. շիմտի օլ եօզ օլաճաք քիւլհանինին էվինի
պասարմ, օլ կէլէն հէրիֆի տէ, օլ քիւլհանլիտէ
մասղարա իտէրիմ վէ եա էվիմի պարգըմը եղզըպ
թէրք իյլէրիմ տէյուպ, օլ սաաթ վարըպ ալթը
ճարիյէ հազըր իթտի, էթէրլէր ալթընտա սօբա-
լարլէ. հանրմ տախի թէպտիլ գըյաֆէթլէ եօլա
րէվան օլուպ, գանատէսին Շէհր էմին տէյուպ կիթ-
տիլէր. Թայեարզատէնին դափուսու էճնիւնէ վար-
տըքտա. հանրմ ճարիյէլէրինէ էմը էթտի քի, շիմ-
տի շէօյլէ պիլմէքսիզլէ միսաֆիր կիպի կիրէրիզ.
վէ էֆէնտիյլէ օլլանը կէօրտիւղիւմիւզ անտէ, օղ-
լանա պաս էտին սօբայը. վէ սադըն օլմայա էֆէն-
տիյէ էլ գալտըրապընըզ, զիրա պէն ճնուն նիզա-
մընը վէրիրիմ. ճարիյէլէր տէտիլէր, էսթազֆի-
րուլլահ էֆէնտիմ, պիզիմ հաթտիմըվմի էֆէնտիյէ
էլ գալտըրմագ, օլ տէմ գաբույու չայըպ իչէրու
կիրտիլէր. Թայեարզատէնին վալիտէսի գարշըլա-
յըպ, պույուրուն տէյէրէք եօգարը տալվէթ էյ-
լէտի. հանրմ ճարիյէլէրլէ օտայէ կիրտիքտէ, պաշ-
լատը օտանըն տէօրթ ճանիպինի նազարէթէ ալ-
մաղա վէ էֆէնտիյէ միւթալիք քիմնէլէրի կէօրէ-
մէյուպ, Թայեարզատէնին վալիտէսինէ օլլուն նէ-
րէտէ տէյու սիվալ էյլէտի. հաթուն ճէվապէ
կէլիպ «սուլթանըմ սապահէլէյին չըգար չուրա»

ճըքտա պիր քիւլիւնէք զահվէ վար, կիտէր օրա-
տէ էյլէնիր. հանրմ. «աճապա չըղըրմանն իմ
քեանն վարմը տէտիքտէ, հաթուն օլտէմ արապը
չըղըրլպ «Ռահմէ» վար քահվէտէն էֆէնտինի չը-
ղըրը վէր տէյու էմի էյլէտի. արապ տէրան
գահվէյէ վարուպ էֆէնտիսինէ տէտի. պույու-
րուն գատընըմ սիզլէրի իսթէր. Թայեարզատէ է-
վէտլէյէրէք, նէ պու հապէր աճապա պիր շէյ մի
զուհուր էյլէտի տէյու սէյիրտիպ հանէսինէ վար-
տը քի, էֆէնտիսինին հանըմը չալէ պիւրինիւպ,
ատէթա թէպտիլ գընաֆէթ քէնտիլէրինէ կէլմիշ.
մաաշալլահ հանըմ էֆէնտի վաղթի շէրիֆլէրինիզ
հայր օլտուն էֆէնտիմ, սէֆալէր կէլմիշսինիզ սուլ-
թանըմ տէտիքտէ, հանըմ ագըպէթին հայր օլտուն
էվլատըմ սէֆա պուլտուք տէյու ճէվապ իթտիք-
տէն սօնրա տէտի. էյ Թայեարզատէ. էֆէնտիյի
նէ՞ Եարտըն, Թայեարզատէ թաաճիւպտէ գալըպ,
նի՞ճէ սուլթանըմ տէյու սիվալ էյլէտի. հանըմ
տէտի. էֆէնտի պիր այ տըր սանա չըքտը. վէ պիր
տահի կէօրիւնմէզ օլտու. նէ կիթտիղի Եէր պէլլի
նէ չըքտըղը, պիզար օլտուք Սլլահ աշգընա պուն-
տաըսա սէօյլէ. Թայեարզատէ տէտի, վալլահի սուլ-
թանըմ» օլ զամանտան պէրու էֆէնտիյի նէ կէօր-
տիւղիւմ վար, վէ նէ պիր խապէրիմ. սիզլէր հիշ
պիր նիշան ալամտընըզմը. տէտի հանըմ հիշնա-
մը նիշանը հօգ. իքի հըզմէթքտարլէ պիր աղա
կէլիպ, հաֆթատա պին ալթուն ալըպ կիտէր. վէ
էֆէնտինին նէ՞րէտէ օլտուղունու սօրարսաք խա-
պէր տէյիւա, ճէվապ պիլէ վէրմէզ, թէզքէրէ-
սինտէ տաթի պէնի հիշ սօրմայասընըզ տէյու զիքը
էյլէմիշ, վէ օլ աղա պու կիւն էօյլէտէն սօնրա
Եինէ կէլիր. հէման Թայեարզատէ աշվալի տույ-

տուրտա գանը պաշընա սըչրայըպ վայ պէնիմ
ճիհանտէկիր էֆէնտիմ աճապանէ՞ գազայա օղրա-
տըն տէյու ֆէրեատ իտիւպ, տէտի. ա՛ սուլթա-
նըմ «պու գատար էթպաալար վար, հիչ պիրի-
տէմի աղնամաղա սայ վէ ղայրէթ իթմէզ. վէ օլ
տէմ խըշմիլէ տօղրու Հիւսէյին էֆէնտիինն գօ-
նաղընա վարտը. վէ հազնատար օտասընա սէյիր-
տիպ հազնատարը կէօտիւքտէ, է՛յ պիվէֆա հանը
էֆէնտիմիզ տէյու սօրտու. հազնատար ճէվապ
էթտի. էֆէնտիմիզին նէրէտէ օլտուղունու պիլմէմ
անճա պունու պիլիրիմ.քի սիզի պուլմագ իչին կիթ-
տի. վէ պիր տահի կէլիպ չըգմատը, պիզլէր տա-
խի գիատէ վէսվէսէ վէ պէօիւք գասէվէթլէր ի-
չինտէ գարզ օլմուշուզ. նէ կիճէմիզ կիճէ, վէ նէ
կիւնիւմիւզ կիւն, շիմտի տէտի թայիարզատէ. չօգ
սէօհպէթ վագթի աէյիլ. օլ հէրիֆ նէ՞ ղէման կէ-
լիր. աէտի հազնատար շիմտի հէման եօլտա տըր.
Թաեարզատէ սըչրայուպ, բէնճիրէ բէրտէսինի
արարզ գիտիւպ, էնքսէսինէ կիզլէնէրէք, աչաղը-
սընը կէօզէթմէեէ պաշլատը, պիրտէ հէրիֆ պիր
չէյրէք մուրուրինտէ աբանսըզըն գաբուտան իչէրի
չըգա կէլտի, վէ էվվէքի մինվալ իւզրէ պին ալ-
թուն ալըպ կիտէրքէն, Թաեարզատէ հէման էնք-
սէսինտէն աչաղա սըչրայըպ գօլլաեա գօլլաեա.
սուլթան Մէհէմէտ, շահպատէլէր պաշը. վէզնէ-
ճիլէր գաբուսունաան տըշարը. սուլթան պայազիտ
պուղտայճըլար գաբուսունտան տըշարը չըգըպ տի-
վան եօլու. ըրզատ պազարի, բէիքհանէ սօքա-
ղընտան սարըպ, Թաեարզատէ արգասընտան գօլ-
լամատա, պիրազ տահա կիտիւպ ֆազլը փաշա սա-
րայընտան իչէրի կիրտի. վէ տէրան գաբուլար գա-
բանտը :

Թաեարզատէ եալընըզճա տըշարտա գալուպ,
տիւշիւնէրէք գալտըրըմլարը էօլմէեէ պաշլատը .
վէ աճապանամըլ օլաճագ տէյու էնտիշէտէիգան
պիրտէ կէօրտիւ քի գաբու թէքրարէն աշըտը .
վէ պիր նիկեար նազէնին զուհուր էյլէտի . պիււ
պիււ տամաղի ֆէրաճէ, չէրպէթի եաշմագտան տը-
շարը բերուշան քեաքիւլլէր ալ եանաղա տէօքիււ-
միւշ պէյթ կիւլլէր գըզարմըշ չէրմէյլէ օլ զօնչէյի
կէօրիւնճէ սիւմպիւլ խամ օլուր, ըհքէյլէ քեա-
քիւլ պիւքիւլիւնճէ, անէ սալըր օլունճա տիւշէր
բէնչէյի աշգա, տիւշտիւ տիլէ շահպաղ նիկեահի
սիւզիւլիւնճէ գահվասի, հիւլալ գաշ, ահու կէօզ,
մաարիֆ քիբրիք, գարանֆիլի միւթէլէր, գըրմա
բէնպէ հօթօզ իւզէրինտէ էլմաս հապիտէլէր, հէ-
յալ մէյալ կէօրիւնիւր, ֆէրաճէսին գալուշտուր-
մուշ սէրվիւ կիպի խիրամ իտէրէք, հէմ տախի ֆէ-
րաճէնին էթէքլէրինտէն պիր գարըշ նար չիշէյի
թէֆէ պաշը անթէրի տըշարը չըգմըշ, արտընտան
սէքիզ ճարիեէ, ալ, սարը, կիւվէզ, ֆըստըզը մօր
թուրունճի եէշիւ, մապի ֆէրաճէլէր, ըէֆթար ի-
տէրէք Թաեարզատէեէ տօղրու կէլիւպ, եանըն-
տան չէքէր կիպի իտէրէք, վագթի չէրիֆլէրինիզ
հայր օլտուն էֆէնտիմ Թաեարզատէ տէտիքտէ,
Թաեարզատէ ճէվապ իտուպ, Սլլահա ամանէթ
օլտուն էֆէնտիմ տէտի, ա'հ էֆէնտիմ հայլի զէ-
ման տըր հայալինլէ էյլէնիրքէն, էլհամտիւլլահ
պու կիւն մալիք օլտուլմ. ա' գըզլար գաշ կիւն տիր
կէօզիւմ սըչըրարտը, պագ նէյէ նիհայէթ իմիշ .
մէկէր Թաեարզատէմի կէօրէճէքմիշիմ . Թաեար-
զատէ հայրէթ իտուպ, տէտի . էֆէնտիմ հայր օ-
լա . սիզ պէնտէնիզի նէտէ'ն պիլիեօրսունուզ տէ-
տի . զէնան էֆէնտիմ, էհլիտիլ պիրպիրինի պիւ-

մէմէք նիսաֆ տէյիլտիր , ա՛հ էֆէնտիմ՝ նիչիւն
պիլմէմ , պուլուրուն պիր ֆիննճան աճը գահվէմիզի
իչին , վէ թէշըիֆինիզլէ հանէմիզի չէն ըուչէն էյ-
լէյին էֆէնտիմ , աղլէթմէյին պէնտէնիզի իբի կէօ-
զիւմ , կէլ քէրէմինիզ օլսուն պիզէ շահըմ տէյուպ ,
Թաեար զատէի ալըպ սարայ գաբուսունա վար-
տըլար վէ գաբուլու տագ իտուպ էֆէնտիլէ իչերի
կիրտիլէր : Թաեարզատէ կէօրտիւ քի իքի ճանիպ-
տէն եիրմի գատար մաճար քէօլէսի , հէման Թայ-
եարզատէի կէօրիւնճէ , եա՛ հու էֆէնտի պիզէ
թիւթիւն պագչիչի տէտիլէր գըզ տէտի էֆէնտիմ՝
տէօրթ ալթուն վէր Թաեարզատէ էլճէպ իտուպ ,
տէօրթ ալթուն չըգարուպ վէրտի , վէ հէրիֆլէր
ալթունը ալըպ , պէրէքեաթ վէրսին տէյերէք
կէրի չէքիլտիլէր :

Անտէն իլէրի վարըպ կէօրտիւ քի պիր վասիհ
մէյտան , վէ օլ մէյտանըն նիհայէթինտէ պիր գա-
բուլա տախի վարտըլար , քէզա անըտա տագ ի-
տուպ իչերի կիրտիլէր , Թաեարզատէ տէօրթ եա-
նընա պագըպ հայրէթտէ գալտը . փատիշահ սա-
րայը կիպի քեարկիր գաբուլար օլ գաբուտան տա-
խի իչերի կիրուպ կէօրտիւ քի եիրմի գատար Պօշ-
նագ վէ Արնավուտ տիզիլտիլէր , վէ էյվալլահ է-
ֆէնտի պիզէ թիւթիւն պագչիչի տէյինճէ , Թայ-
եարզատէ տէօթ ալթուն չըգարուպ վէրտի էմմն
ազըլ տայրէսինտէն չըգմա մէնզիլինէ եագլաշտը .
չիւն օլ գաբուտան իչերի կիրտիլէր պիր ազիմ մէյ-
տան կէլտի , վէ օլ մէյտանըն նիհայէթինտէ պիր
ուլու գաբու տախի աչըլտը , վէ օլ գաբունուն իչ
եանընտա եիրմի գատար պէլիզատտիլէ թէվաչիլէր
պու իսիմլէրլէ . ամմէ աղա , խէնտան աղա , պէչիր
աղա , էպչիր աղա , սիւմպիւլ աղա , սէրրուր աղա ,

րէյհան աղա, չէօբիւր աղա, մէրճան աղա, պիւ-
լեալ աղա, եագութ աղա, էլմաս աղա, միւրէմ
աղա, ֆիւլֆիւլ աղա, զիւմրիւթ աղա, բէյման ա-
ղա, շէֆիր աղա, թէսքիյր աղա, խուրչիտ աղա,
զամմէ աղա, պունլար Թայեարզատէյի կէօրիւնճէ
մաշաալլահ էֆէնտի պիզէ թիւթիւն պագչիշի տէ-
տիլէր. Թայեարզատէնին էօմրիւնտէ կէօրմէտիյի
շէյլէր գօրգուսուտան պէյնզի աթտը էմմա նէ՞
չարէ. զարուրի տէօրթ ալթուն տախի վէրուպ կէշ-
տիլէր. վէ պիր ազ իլէրի վարըպ, պիր մէրմէր տէօ-
շէլի մէյտանա չըգտըլար վէ օլ մէյտանըն նիհա-
յէթինտէ պիր ալեա թաշ նէրտիւպան էօնիւնտէ
օն իքի գատար էֆրուզ վէ մաճար ճարիյէլէրի,
կիւլիւսթան՝ շահպազ, կիւլֆէմ, լութֆի, ֆաթմա,
կիւլպոյ, ճէվրի, նազիրի, կիւլ պէյազ, թէօհֆէ,
շէրարէթ, ամպէր, կիւլիւզար, պու ճարիյէլէր
Թայեարզատէյի կէօրիւնճէ հէփիսի պիր աղըզ տէ-
տիլէր, մաշաալլահ Սահպա գալֆա իշթէ պու շի-
քեարէ սէօզ եօգ: Սահպա հէման Թայեարզատէ-
նին գօլուն թուլթուպ, նէրտիւպանտան եօգարը
չըգտըլար:

Թայեարզատէ կէօրտիւ քի Աթ մէյտանը գա-
տար պիր մէյտան, վէ օլ մէյտանտա գըրդ էլլի
գատար օտա, վէ ճէմիսինին գարուսուտա ղէմ
պուրի բէրտէլէր ասըլը վէ տուվարլարտա տէօր-
տէր արշըն ուզունլուղու այնէլէր. պիլուր հավի-
սէլէրլէ թէզզէին օլունմուշ. վէ գըրդ գատար ճա-
րիյէ տիվանհանէ օրթ ասընտա խիրամ իտէրէք. վէ
մախլէսլէրի տէրտի աշըգ ֆըսըլթըսը, սատագա
չըգընը, չուհատար եումրուղու թօփ սալիւթէսի
տուտու պուրնու սէպիւհանէ սաշաղը ֆէլէք թա-
պանճասը աշըգ չիմտիյի, մահալլէ գավկասը. ա-

չիւփթէ պօհճասը . պահճէ մէնէքչէսի . եար եր-
գընթըսը հօթօզլարլէ . եասպուր փաշա գուլաճ-
լամասը . հաղնատար պըյըյը . շաֆագ պաստը
րէնկեամուղ գաշպաստըլէրլէ , քիմիտէ ալ , եէչիլ ,
մալի սարը ֆըստըգը մօր հ- լայի ախշամ կիւնէչի
գումրու կէօքսիւ թէնսուֆօ բէմպէ նար չիչէյի
ըսթօֆա մինտալլը ճանֆէս աթլազ սանտալ զէր-
պապլար վէ ըստագօզի շարվարլէրլէ հիւրիւլէր կի-
պի սալընըպ կէզտիքճէ . թայեարզատէ թամաշա
էտէրտի . վէ Սահպա թայեարզատէի տիվանհանէ-
նին օ պիր պաշընա կէօթիւրիւպ . պիր գարու աշ-
տը վէ թայեարզատէյէ պույուրուն տէյուպ իչէրի
կիրտիլէր . թայեարզատէ կէօրտիւ քի պիր մուռ-
թագամ օտա . ալ չուհա մագաթլար . վէ գարան-
ֆիլի եաստըգլէրլէ տէօչէնմիշ . վէ տուվարլարը
կիւմիւշ եալտըզլարլա կէօնակէօն բէսիմլէր իչէն-
միշ . վէ թավանը ալթուն եալտըզլէրլէ չիչէքլէր .
վէ էնվայի մէյվլէրլէր բէսմ օլունմուշ . թայեարզա-
տէ հայրան օլուպ գալտը . Սահպա թայեարզա-
տէի գօլթուգլայըպ պույուրուն էֆէնտիմ տէյէ-
րէք իլթիֆաթլէրլէ սէտիրէ օթուրթտու . վէ պի-
նազիր չըպըգ վէ գահվէ կէթիրուպ իքրամէյլէտի
վէ թայեարզատէյլէ սէօհպէթլէ մէշղուլ էյլէնիր-
քէն . հէման պիր ճարիյէ իչէրի կիրուպ , պույու-
րուն Սահպա սիզի հանըմ էֆէնտիմիզ իսթէր տէ-
տիքտէ , տէրան թահտա բապուճլարըն կիյուպ
կիթտի . պատէհու եարըմ սաաթ մուրուրինտէ .
ավտէթ իտիւպ թայեարզատէյէ տէտի . պույու-
րուն շահըմ սիզլէրի տէվլէթլիւ հանըմ էֆէնտիմիզ
իսթէր . ֆագաթ էֆէնտիմ սագըն օլմայա պիր
պէթզէպանի հարէքէթտէ պուլունասընըզ . զիրա
լայէթ մասըրֆ տըր տէյու թէնպիհ էյլէտի . վէ

օլ օտաւտէն տըշարը չըգուպ տիվանհանէնին էօթէ
 պաշընա վարտըգտա, Սահպա պիր պէօյիւք գարու
 աշըպ պոյուրուն տէյէրէք Թայեարզատէյլէ իշէրի
 կիրտիւէր. վէ անտէն ալ չուհա տէօշէլի պիր սա-
 յըր տիվանհանէյէ կիրտիւէր. վէ օլ տիվանհանէնին
 տէօրթ էթրաֆընտա եէրտէն Թավանա գատար
 միւքէմմէլ այնէլէր էնվայի հավիսէլէրլէ զինն օ-
 լունմուշ վէ Թավանտան ալթուն կիւմիւշ գաֆէս-
 լէրլէ գանարեալէր. Թուլթիւէր. բարաղանլէր վէ
 իքի ճանիպտէն եիրմի գատար ճարիյէ էլլէրինտէ
 կիւմիւշ հէզարէնլէրլէ տուրուրարտի անտէն պիրապ
 իլէրի վարըպ պիր պէյիւք գարույա տախի վար-
 տըլար. օլտէմ ճարիյէլէր սէյիրտէլպ սըրմալը գա-
 բու բէրտէսինի գալտըրտըլար Սահպա Թայեար-
 զատէյի գօլթուգլայըպ օլ գաբուտան իշէրի սօգ-
 տու Թայեարզատէ օտանըն տէօրթ էթրաֆընա պա-
 գըպ հայրէթտէ գալըրտը. տուվարլէրի եէքբարէ
 ալթուն իշլէմէլէր, լեալ լեաճիվէրտլէրլէ նագշ
 օլունմուշ պիր միւքէմմէլ օտա վէ տէրունինտէ պիր
 մահալէ պէյնգէմէզ քեարկիր քէօշէլէր. վէ եէրտէ
 սըրմալը հալըլար. վէ տէօրթ տիրէք իւսթիւնտէ
 ասըլմըշ տիպա զարլէր. վէ պիր ինճուլի շալ իւ-
 գէրինէ ալմըշ պիր Ֆէրթուլթէ հանըմ օթուրուրտի
 գազան գուլբու գաշլէր, չիլինկիր պիւզիւյիւ սիւր-
 մէլի կէօզլէր. մօրա բաթլիճանը չէքմէ պուրուն
 սու տուվարը շուշի չէհրէ. մայմուն կէօթիւ գըր-
 մըզը եանագլար. գաթըրագի աղըզ. սըղըր պէօպ-
 ըէյի տուտագլար. աթըմ աթըմ աթ նալը կիպի
 բիւսկիւրմէ պէնլէր. գարնապիթ գօշանը կէրտան
 սըղըր իշկէմպէսի մէմէլէր. Թուրունճի իրէք Թէ-
 ֆէսի զիւլիւֆլէր, պաշտա ինճու իշլէմէ գատիֆէ
 Թարքօշ իւստիւնէ լէյլէք եուվասը սիմիտի պաշլար

Թէլլի ալ պուրմա պաղլանմը զաշպաստը ասգըլար
գուշ եւմըրթասը գատար զիւմիւթ քիւբէլէր , վէ
պիր պէյազ շալ տէօրթ գաթ իտուպ տիզլէրինէ
էօրթիւնմիւշ . Թայեարգատէ հէման եէրտէն պիր
թէմէննա իտուպ տիզ իւսթիւ կէլէրէք հանըմ
սուլթանըն շալինէ վարըպ բուս էյլէտի հանըմ
տէտի . կէլ պագալըմ Թայեար օղլու հօշ կէլտին
օթուր պիրազ գօնուշալըմ սէնինլէ Թայեարգատէ
պիր էրքեանլէ օթուրուպ . Ալահա ամանէթ օ-
լուն տէվլէթլու էֆէնտիմ տէտի . հանըմ սուլթան
տէտի . էյ Թայեարօղլու խալգըն լիսանընտա Թայ-
եարգատէ տէյու նամ վէրմիշսինիզ . վէ պէն սէնին
չօգտան արզունու չէքէրտիմ . տախի սէնի պուլ-
տուլմագ չիւն զըզլարա սմարլամըշտըմ . վէ չիմտի
կիւճ իյէ էլէ տիւշիւրմիւշլէր . Թայեարգատէ տէ-
րունինտէն Ալահ պէլանը վէրսին մընաֆըզ ճատը
տէյուպ . սուրէթա տէտի . Հագթապիւա վիճու-
տինիզէ աֆիյէթ վէրսին . վէ միւպարէք էօմիւ-
նիւզիւ էֆղուն էյլէսուն էֆէնտիմ . հանըմ սուլ-
թան օյտէմ ճարիյէլէրինի չըզըրըպ . գահվէլէր չը-
պըզլար կէլսին տէյու էմր էյլէտի . վէ գահվէլէր
չըպըզլար իչիլուպ պատէհու պիրազ միւքեալէմէ
իլէ էյլէնտիլէր հանըմ սուլթան Սահպայը չըզըրըպ
մէճլիւ թէտարիք օլունսուն տէտի . օլտէմ ճարի-
յէլէր պիր սըրմա իչլէմէ հալը կէթիրուպ սէրտի-
լէր . վէ պիր արուսէք իսքէմրէ տէօրթ ճանիպին-
տէն պիրէր ճարիյէ թուլթմուշ հալընըն իւզէրինէ
գօյտուլար պատէհու պիր քէպիր ալթուն թէփսի
իւզէրինտէ պիր ինճուլի սօֆրա պէզի սէրիւմիշ վէ
թէփսինին տէրունինտէ էնվայի թաամլէր . թաթ-
լըլար . համուրլար . չէքէրլամէլէր տօնտուրմալէր .
չէրէզլէր . թուրշուլէր զիհն օլունմուշ քի տիւ իլէ

Թապիրի միւմքին օլունմազ . վէ եիրմի գատար
ճարիյէ թէփսինին էթրաֆընտա սէրաբա տիզիտի-
լէր . քիմինին էլլէրինտէ ալթուն գաթրէլէր . քի-
մինին էլմաս թըրաշ շիշէլէր . վէ քիմի տուրուրտի
էլ տիվան վէ իքի ճարիյէ էլինտէ տախի պիրէր ալ-
թուն իշլէմէ ինճուլի բէշկիրլէր . հանըմ սուլթանըն
վէ Թայեարզատէնին տիզլէրի իւզէրինէ սէրտիլէր .
հանըմ սուլթան Թայեարզատէյէ պույուրուն տէ-
յուպ թաամէ պույուրմալարընտա տէտի . էյ Թայ-
եար օղլու էլինլէ պիր պատէ քէրէմ էյլէտէ աշ-
գընլանուշ էյլէյիմ . օլտէմ Թայեարզատէ սիմ բա-
զուլէրինի սըզայըպ . պիր էլինէ շիշէյի վէ պիր է-
լինէ գատէհի տօլտուրուպ հանըմ սուլթանա սուն-
տու . հանըմ սուլթան պատէյի ալըպ . ա՛հ Թայ-
եար օղլու աշգընա տէյէրէք իշտի . պատէհու
եէրասէ միսալի բօրսուք էլլէրիլէ շիշէյի ալըպ
Թայեարզատէյէ . պույուրունտը Թայեար օղլու
սէնտէ պէնիմ էլիմտէն պիր պատէ նուշ էյլէ տէ-
յուպ գատէհի սունտու Թայեարզատէ պունըն է-
լինտէն ապուհայեաթ իշէր կիպի գատէհի ալըպ ,
աշգընա աէվլէթիւ սուլթանըմ տէյէրէք նուշ իյ-
լէտի . պատէհու քէյֆլէր թամամ օլտուգտա հա-
նըմ սուլթան թէզ սաղէնտէլէր կէսին տէյու էմր
էյլէտի . օլտէմ նուշիլէպ . տիհարուս իւֆքէնտէ .
մահիթապ , նէշաթ . ճամպուլի տարիյէլէր իլէ .
տիհարէթ զիպա . սէֆտնուշ . մէհբարէ . լէթա-
ֆէթ . նէյլէր իլէ . տիլքէսէնտ բէրուր . միւսէր-
րէֆ . րանա . սինէ քէմանլէրլէ . տիլէֆրուզ . սէ-
պավէնտ . րէֆթարի . սանթուրլէրլէ . բէմպէվիւշ .
էսմա . մէյլի . մըսգալլէր իլէ . մէնիֆ . նիյազ .
հէրարէթ . թամպուրլէր իլէ . տիլֆէթէն . շէյտա ,
բիւրրէֆտար . մէֆրիզ , տիհիլթապ , րէհիսան

պու գըզլար տախի աթլազ ավթուն իշլէմէլէր կի-
յինմիշ . էլլէրինտէ արուսէք չալքարէլէրլէ ըաքսէ
աղաս էյլէտիլէր . վէ էնվայի թուրֆանտա վէ էր-
վիտա միյվէլէրլէ զոնչէլէր տոնանըպ . զէֆըլէր
միւքէրէր օլտուքտա . կէօվհէրլիւ հանըմ թայ-
եարզատէյէ տէտի . էյ թայեար օղլու պէօյլէ պիր
մէճլիստէ հիչ պուլունտուղուն վա՛րմըյըտը . թայ-
եարզատէ տէտի . ամա՛ն էֆէնտիմ տիւշմիւտիր հա-
յալմը տըր վալլահի քէնտիմի եալանճը ճէննէթին-
տէ գըյաս էտէյօրում . ֆաքաթ ա՛ սուլթանըմ
անլէրին պիրիսի կէօզիւմէ կէօրիւնմէզ . անճա է-
ֆէնտիմին վիճուտի սաատէթինի կէօրտիւքճէ միւ-
շէրէֆ օլույօրում կէվհէրլիւ հանըմ : Եա՛ թայ-
եար օղլու թալէհին պաշընտայմը մէճլիսիմտէ տա-
խի պուլունտուն . զիրա կէօյիւմ սէնտէն բէք հօշ-
լանտը տէյուպ թայեարզատէյի բուս էյլէտի . վէ
իքի սաաթ մուրուրի զէֆը ու սէֆա էյլէյուպ պա-
տէհու թայեարզատէյլէ պիրազ միւքեալէմէյէ
մէշղուլ էյլէնուպ . Սահպայը չըզըրըպ տէտի . եա՛
Սահպա հատի թայեարզատէ էֆէնտիյի սէնին օ-
տանա կէօթիւրտէ . օրատա ըահաթ էթսին . վէ
թայեարզատէյէ տէտի . պէնիմ մէրագըմտըր քիւ-
չիւքլիւքտէն պէրու եալընըզ եաթմաք սէն սագըն
ինֆիալ իթմէ . ինչալլահ սապահ եինէ կէօրիւչիւ-
րիւզ էմնա պէնի սէվտիղինի ծնտան պիլէյիմ քի
վարըպ օլ գահպէյէ տամ օլմայասըն . զիրա սօն-
րա սէնինլէ պօղուշուրուզ . թայեարզատէ տէտի
ա՛հ պէնիմ աֆիթապըմ էֆէնտիմ սիզտէն ճուտա
օլմագ նէ՛ միւմքիւն . թայեարզատէ պէնտէնիզի օլ
գատար հագըգաթ թանըմազմը գըեաս էտէրսինիզ
կէօվհէրլի հանըմ տէտի . ա՛հ թայեար օղլու սէ-
նին պու տիլլէրին տիր պէնի տիվանէ իտէն . վէ

Սահպայա տէտի. պագ հա՛ Սահպա շիմտէն սօնրա
պու պէնիմ տօսթումտուր. սաքըն օլմայա էլին է-
լինէ տօգունսուն. սօնրա վալլահի աթէշէ եագա-
րըմ սէնի. Սահպա տէտի էսթաղփուրուլլահ էֆէն-
տիմ. հիշ սիզլէրին նաղկէրտէսինէ հայընըգ օ-
լուրմու. կէօվհէրլի հանըմ տէտի. հատէ կէօթիւր
Թայեարգատէ էֆէնտիլի ըահաթ էյլէսուն. օլտէմ
Սահպա Թայեարգատէյի ալըպ քէնտի օտասընա
կէօթիւրիւպ. տէտի. էյվալլահ կէրչի հիշ սէօզ
եօգ. պու գատար միւտահանէլէրինէ քի օլուր իշ-
լէրտէն տէյիլ. Թայեարգատէ տէտի. աման Սահ-
պա պու նէ հալ տըր պէօյլէ. պու սալնայ. պու
տայրէ. պու նիզամ. պու տէվլէթ. պու նէ գա-
տար սալթանատ. զիրա պէօյլէ շէյ Փատիշահ սա-
րայընտա տախի պուլունմազ. տէտի Սահպա. պու
հանըմ տէտիքլէրի ֆէրթուլթէ ճագույէ Ֆազլը փա-
շա գըզը տէրլէր. վէ իւշ թուղլի պիր գաշ փաշա նի-
քեահլըսը օլուպ. անլէրին վէֆաթընտան սօնրա .
պու քեարէ սիւլիւք էթմիշ վէ պու պաթագհանէ
իչինտէ. օտապաշը թապիր օլունուր գըրգ ճարիյէ
վար. հէր պիրի պիրէր օտա իչինտէ. վէ անլէրէ
տէօրտէր ճարիյէ թայըն էթմիշ տիր. վէ հէր պի-
րի պիրէր կիւն նէօպէթլէ շիքեարէ չըզըպ. գը-
յաֆէթի տիւզկիւն էֆէնտիլէրի, վէ պազը կէնճ-
տէն զաթլէրի շիքեար իտուպ, կէթիւրլէր. վէ
պու սարայըն իչինտէ համամլար վէ պազը պէօյիւք
մաթպախլէր վար. թաամ, իչրէթ, թըրաշ, հա-
մամ. վէ պունլարա մանէնտ քեաֆֆէյի շէյլէր.
մէգըիւրէ զէնանլէրին ահճէսիլէ տիր զիրա կէլէն
զէնտօսթ պիր կիւն. իքի կիւն սէֆա իտէր. պա-
տէհու փարասը գալմատըղը կիպի. հանըմ էֆէն-
տիլէ լսապէր վէրիւրլէր. վէ ագապլինտէ օլ պիշարէ

զէնտօսթը իւրեան էթտիրիր, վէ պաշընա պիր քիւլահ էսկիսի, սըրթընա պիր ապա բարչասը կիյտիրիպ ճէզախանէյէ աթտըրըր, վէ անը մուգատտէմ շիքեար իտէն ճարիյէ էվինի սէմթինի. վէ օլանճա էմվալինի աղնատըգտան սօնրա, էլինտէն մէօհիւրիւնիւ ալըպ, վէ օլ զէնտօսթա քէնտի էլ եազըսիյէ պիր մէքթուպ վէ պիր թահվիլ հազտըրըպ, էվինէ կէօնտէրիր, վէ մալինի էմվալինի թաշտըպ, խիթամընտա օլ պիշարէ պիսուչ ատէմի, մաճար քէօլէլէրինէ թէլէֆ էթտիրիր վէ պէն քիւլիւքիւքտէն անըն ճարիյէսիյտիմ, վէ պէնի զայէթ սէվէր, վէ քէնտինէ հազնատար էթմիշտիր, վէ քեաֆֆէի մալինի միւլքիւնիւ, վէ ճէզա խանէնին մէֆթահլէրինէ վարընճա պանա էմիյէլթ իթմիշտիր. զիրա ճազու օլ մէֆթահլէրի քէնտի օտաւընտա սազլար, վէ լեազըմօլտուղու հալտէ, պէնի չըզըրըպ պանա վէրիր, վէ սայըր քիմնէյէ էմիիյէթ իթմէզ. ֆազաթ սիզ հիշ թէէսուֆ էթմէլին. զիրա սիզէ զայէթ ալեազա էյլէտի. թայեարզատէ տէտի. էֆէնտիմ Սահպա գալֆա տճապա սապըգ տէֆտէրտար Հիւսէյին էֆէնտի պուրատմը, տէտի Սահպաանը սէվիշտէ դըղիքեար էյլէտի, վէ շիմտի ճէզա խանէտէ տիր թայեարզատէ տէտի. տճապա անը կէօրմէնին իմքեանը վաճմը. տէտի Սահպա, հիշ միւլքինի եօզ. մէկէր քէնտինին էմրի օլա պուտա զայէթ միւլքիւլ, թայեարզատէ պուլնլարը տույունճա, վէսվէսէտէն ուլգու կիրմէզ օլտու կէօզիւնէ Սահպա թայեարզատէնին էնտիշէյէ մէշղուլ օլտուղունու ֆէհմ իտուպ, տէտի. էֆէնտիմ թայեարզատէ, սիզ հիշ էլէմ իւզըէ օլմայըն. զիրա սիզէ զէրրէ գատար քէտէր թէրէթտիւպ իթմէզ. վէ սիզ մէմուլ իտէր-

միսինիզ քի, սիղին կիպի պի մանէնտ, վէ նազիք տիւրա պիր ճիվաննն ճաննա գաստ իթտիրէյիմ. վալլահի քէնտիմի թէլէֆէ տէրիմ, վէ պու միւ. քեալէմէլէրտէն սօնրա օլ կիճէ խապի րահէթէ վարտըլար, վէ սապահ օլտուգտա հանըմ ճամէ խապտէն չըզըպ թայեարզատէ էֆէնտիյի չըզըըն տէյու էմր էյլէտի վէ ճարիյէլէր Սահպաննն օտաաընա վարըպ, թայեարզատէ էֆէնտի սիղլէրի տէվլէթլիւ հանըմէֆէնտիմիզ իսթէր տէտիյէր. թայեարզատէ քէնտինէ պիր չէքէտիւզէն վէրիպ խիւրաման ու նազան հանըմ սուլթաննն օտաաընա վարտը. վէ հէման եէրտէն պիր թէմէնա էտիւպ հանըմ սուլթաննն շալինի պուս էյլէտի. հանըմ սուլթանն ա՛հ թայեար օղլու սապահը շէրիֆլէրինիզ խայր օլտուն. կէլինտի շու եանըմա օթուրու վէր, վէ միւպարէք կիւլ եիւզիւնիւ կէօրէյիմ տէյուպ, թայեարզատէյի եանը պաշնա օթուրթուու վէ ճարիյէլէրինի չըզըըպ չըպըքլէր գահվէլէր կէլին տէյու էմր էյլէտի, վէ չըպըքլար գահվէլէր իջիւտիքտէ թայեարզատէյլէ պազը հալէ միւնասիպ սէօհպէթլէրլէ էյլէնտիլէր. պատէհու ճարիյէլէրինի չըզըըպ, գահվալթը թէտարիք օլունսուն տէյու էմր էյլէտի վէ ճարիյէլէր տէրան նէֆիս թաամլէրլէ մէմլու պիր քէպիր ալթուն թէփսի կէթիրտիլէր վէ թայեարզատէ կէօվէրլիւ հանըմլէ թաամիւզրէգան Հիւսէյին էֆէնտիին պերկիւզարը օլմագիւզրէ բարմազընա թագմըշ օլտուզի պիր խաթէմ, հանըմ սուլթաննն կէօզիւնէ իլիշուպ տէտի. ա՛հ թայեար օղլու նէ՛ հօշ եիւզիւյիւն վար. թայեարզատէ տէտի էֆէնտիմ «բէք ատի տիր. հանըմ եիւզիւյիւ էլինտէն ալըպ տէտի. պու էլմասըն բէք րանասը տըր վէ ֆիլէմէնկ թըրաշը տըր.

Թայեարզատէ տէտի . վէ պէնտէնիզ սիզլէրէ խի-
լաֆ սէօյլէմէմ պէնտէնիզին սէյահինտէ պիր տէվ-
րիշ ահպապըմվար վէ պու թաշլարը օ եաբար , վէ
էհլի մաարըֆ վէ հիւնէր վէ սէնաթտէն պիր զաթ
տըր . վէ կէօվհէրլիւ հանըմ թաշըն իւզէրինէ պագ-
տըգճա հայրան օլուրտի , վէ նէ աճայըպ շէյ քի
պէն պու գատար սէնէլիք կէօվհէրլիւ հանըմ օլա-
յըմտա , ամէլի թաշընը պիլմէյիմ . վալլահի չօգ
թաաճիւպ էտիլէճէք շէյ տիր տէտի . Թաեարզա-
տէ տէտի . էֆէնտիմ էկէր միւրատ էտէրսէնիզ օլ
տէվրիշի սիզլէրէ կէթիլէիմ , վէ պէօյլէ թաշլար
տէիլ ա , տահա նիշէ հազնատար տէյէր թաշլար
եաբար հանըմ պուռու իշիտինճէ ագլը պաշընտան
կիթտի իշթէ սանա տէօրթ սաաթ միւտտէթ օլ
տէրվիշի պուլապիլիրսէն ալ կէլ , պուլամազսան
քէնտին էյլէնմէ կէլ . վէ պիր թէվաշի չըզըրըպ
տէտի , մուհարըէմ «վար պու էֆէնտիյի գաբու-
լարտան կէշիրի վէր . արապ Թաեարզատէյի ալըպ
գաբուլարտան կէշիրտի , վէ Թաեարզատէ տօղրու
տէմիր գաբույա վարըպ սարայըն էօնիւնտէ կէզի-
նէրէք , եա՛ Սուլթան Միւրատ քէրէմէթտէն հալի
տէիլսին տէրքէն Սուլթան Միւրատ հազրէթլէրի
թըֆլըյըլէ թէպտիլ պապընտան զուհուր էյլէտի .
Թաեարզատէ հէման իաքիբայընէ տիւշիւպ , աման
շէվքէթիւ ինայէթիւ Փատիշահըմ «պիր ալայ պի
սուշ պէնտէլէրինի պէլատէն խէլաս էյլէ տէյու
ֆիղան էյլէտի , վէ Սուլթան Միւրատ հազրէթլէրի
սէօյլէ տէյինճէ Թաեարզատէ պաշայըպ էվվէլին-
տէն ախըրընէ գատար նագլ էյլէտի . վէ Սուլթան
Միւրատ հազրէթլէրի կէլիւպ տէտի . եա՛ թըֆլը՝
շիմտի վարըպ եէնիշէրի աղասընէ վէ թօփճու
պաշըյէ . վէ սիլիհտար աղայէ վէ ճէպէճի պա-

չըյէ թեզքերէլէր եազասըն. վէ էօյլէտէն սօնրա
Փազըլ փաշա սարայընը մուհասէրէյէ ալընսըն վէ
սէվք օղլու Մուհամմէտ փաշա ճամիսինին միւհա-
րէսինէ տախի ակրիսի չըզլպ կէօղլու բէնճիրէլէր-
տէ օլսուն, վէ հէր նէ գէման բէնճիրէտէն եաղըլդ
սալլանըրսա, պիր թապանճա աթսըն, վէ թա-
պանճա սէսի իշիտիլտիքտէ հէման սարայըլ պաս-
սընլար: Թըֆըլ ֆէրման էֆէնտիմին տէյուպ կիթ-
տի վէ Սուլթան Միւրատ հազրէթլէրի եանընա պիր
թօրպա կէվհէր ալըպ, Թաեարզատէ իլէ ֆազըլ
փաշա սարայընա վարտըլար: Թաեարզատէ գա-
բույու տագ իտուպ իչէրի կիրտիլէր, վէ սուլթան
Միւրատ հազրէթլէրի օլ գաբուլարտան կէչիւպ
նէրտիւպան պաշընա վարտըգտա, ճարիլէլէր սէ-
յիրտիւպ Սուլթան Միւրատ հազրէթլէրինի վէ
Թաեարզատէի գօլթուգլայըպ հանըմ Սուլթա-
նըն օտասընա կէօթիւրտիլէր, վէ իչէրի կիրտիքտէ
Թաեարզատէ եէրաէն պիր թէմէննա իտիւպ. հա-
նըմ Սուլթանըն շալինի բուս էյլէտի:

Վէ Միւրատ տէտէ էլինի կէօյսիւնէ գօյուպ,
հիւ տէտի. հանըմ Սուլթան «սէֆա կէլտինիզ
տէտէ սուլթան պույուրուն տէյուպ եանըլ պաշընա
օթուրտտու, վէ Թաեարզատէյէ տէտի. մաաշալլահ
Թայեար օղլու տէտէ Սուլթանը էյի պուլապիլ-
միշսինիզ. Թաեարզատէ տէտի. էֆէնտիմ «վա-
տիմիզէ խիւլֆ իթմէտիմ, վէ կիւճ իլէ պուլտոււմ
տէտէ սուլթանը. տէտի հանըմ. եա՛ տէտէ սուլ-
թան սէֆա կէլտինիզ. սուլթան Միւրատ հազրէթ-
լէրի տէտի. էյվալլահ հանըմ պաճը. վէ գահվէ-
լէր չըպըզլար իշիլիւպ, հանըմ սազէնտէրլէր կէլ-
սին տէեու էմր էյլէտի. վէ գըզլար սազլէրինի
գաբըպ սէրաբա տիլիլտիլէր. վէ նաղմաթ մէվզուն

վէ թէրէննիւմաթի կիւնակիւնէ աղազ իտիւպ ֆէ-
րահպաղչ օլուրլարտի . Թաեարզատէ իսէ քէմալի
թէլաշընտան դըյամլէ օտատէ խիրամ իտէր , վէ
կէօղիւ տախմա միւնարէեէ տօղրու պտգարտը . հա-
նըմ Սուլթան տէտի . եա՛ Թաեար օղլու սէնտէ
պիր հալ վար . զիրա բէք չօք տօլաշըյօրսուն .
Թաեարզատէ տէտի . տէտէ սուլթան իշիւն բէք
չօք եօրուլտում . տիզլէրիմաղըրյօր . վէ այագ ա-
լըշտըրայլմ տէեու տօլաշըեօրում . վէ քէֆլէր թէ-
մամօլուպ սաղլէր պիթտիքտէ հանըմ Սուլթան
տէտէ սուլթանա տէտի , է՛յ տէտէ սուլթան : Թայ-
եարզատէ սիզլինչիւն ալեա թաշլար եաբար տէտի
սահի՛հմի տիր . վէ տախի պու եիւղիւքչիւն տէտէ
սուլթանըն եարտըղը ամէլիթաշ տըր տէտի . Փա-
տիշահ հաղրէթլէրի պաշը իլէ էվէտ էվէտ էյվալ-
լահ տէտի . հանըմ Սուլթան տէտի . հիչ իւղէրի-
նիզտէ եարըլմըշ վա՛րմը , օլտէմ սուլթան Միւրատ
հաղրէթլէրի թաշլարը տէօքաիւքտէ ավրէթլին ագլը
պաշընտան կիթտի . վէ Սուլթան Միւրատ հաղրէթ-
լէրինէ . պու սարայըն իշինտէ սանա պիր մախֆի
օտա թայըն էտէրիմ , վէ պէեհէնտիին ճարիեհի
սանա վէրէիմ , վար սէֆայը հաթրրիէ օթուր , վէ
պանա լազըմ օլտուգճա կէվհէրլէր եաբ տէրքէն ,
Թաեարզատէ հէման միւնարէեէ ատամչըգտը տէ-
յու իշարէթ էյլէտի վէ Սուլթան Միւրատ հաղ-
րէթլէրի խըշմիլէ , պէ հէյ հընղըր մէլուն , սէն քիմ
սին քի պէնի քէնտինէ պէնտէ իթմէք իսթէրսին .
սէն Ալլահտան գօրգմազմըսըն , նէ՞ ճէսարէթլէ
պու պաթագհանէի աշըպտա պունճա պիսուչ ա-
տամլէրէ զուլմ իտիւպ , ճանլէրինէ տախի գը-
եարսըն :

Հանըմ հէման , ա՛յ ա՛յ ա՛յ ա՛յ պըրէ եարամազ

հէրիֆ սէնիննէ ումուրուն, տէյինճէ հէման Սուլ-
թան Միւրատ հազրէթլէրի հանչէրինի չէքիպ,
խըշմ իլէ պէ հէյ Սւլթանի գօրգմազ պէն իմ Ղա-
զի Սուլթան Միւրատ, սէնին ճանընը ալմատան
նիճէ խէլաս պուլապիլիսին էլիմտէն տէտիքտէ,
ճազու ֆիղան էյլէյուպ տէտի աման ֆատիշահըմ
կէնճիլիմէ մէրհամէթ էյլէ էֆէնտիմ շէյթանէ ույ-
տում տէինճէ, Սուլթան Միւրատ հազրէթլէրի
պէնտէ րահմանիէ ույտում տէյուպ հանչէրի ճա-
զունուն գարնընտան սօգուպ սըրթընտան չըգար-
տը. օլտէմ թաեարզատէ եալլըղը բէնճիրէտէն
սալլատըղը կիպի, միւնարէտէն թապանճա աթըլըպ
պիր գըեամէթ տիր գօրտու. Եէնիչէրի աղասըլա-
քէրիլէ Սուլթան Սհմէտ ճանիպինտէն, Թօփճու
պաշը ասքէրիլէ Բէիքհանէ ճանիպինտէն, Պօս-
տանճը պաշը ասքէրիլէ Տիվան եօլու թարաֆըն-
տան, Ճէպէճի պաշը ասքէրիլէ Բէրուզ աղա Ճա-
միսի թարաֆընտան պասըպ, օլ մէլուն. Եէզիտլէ-
րին քեաֆֆէսինի թէլէֆ իթտիլէր, վէ Սուլթան
Միւրատ հազրէթլէրի Սահպաշը չըղըրըպ տէտի. էյ
Սահպա հանը ճէզախանէ. Սահպա քէրէմինիզ օլ-
սուն. էֆէնտիմ պույուրուն կէօսթէրէիմ տէեուպ,
Սուլթան Միւրատ հազրէթլէրինի թաեարզատէիլէ
ճէզախանէնին գաբուսունա կէօթիւրտիւ. վէ ճէ-
զախանէ պիր միւքէլէֆ պահճէ քիւնճիւնտէ զա-
եէթ քէպիր տէմիր գաբուլէրլէ քեարկիլը մաղարա
կիպի պին պիր տիրէքլէ պիր մախոլէն իտի. վէ
Սահպա գաբուլու աշտըգտա պիր օրղււն եէրտէն
պաշատը նիտալէր վէ ֆէրեատլէր զուհուր իթ-
մէյէ. եա՛ Սուլթան Միւրատ Խանի գէման ուեան
ընտը, զիրա պու զուլում պիր տիեարտէ օլմազ.
պու քեաֆիրին ճէզախանէսինտէ գօյուն կիպի ին-

սանլէրի տօլտուրուպ, պիրէր պիրէր կէօզիւմիւ-
զիւն էօնիւնտէ գաթլ իտէրլէր. ա՛հ Նարապպի ա-
ճապա եինէ հանկըմըզը էօլտիւրմէնէ կէլիեօրլար
տէեու նալէ ու ֆիղան իտէրլէրտի. Սուլթան Միւ-
րատ հազրէթլէրի չէշմի կիրեան օլուպ սէտա էյ-
լէտի. եա՛ ատէմլէր սիզէ մալիւմ օլսուն պէն իմ
Ղազի Սուլթան Միւրատ, վէ սիզէ մէտարիթմէյէ
կէլիյօրում գօրգմայըն օլ հընղըր գահպէյի պէն
գաթլ էյլէտիմ տէտիքտէ, հէման իչէրտէն պի-
շարէ ատէմլէր պիր ալազ աման Նարապպի» տիւշ
միւտիւր հայալ մըտըր, աման տէվլէթլու ինսնէթ-
լիւ Փատիշահըմ եէթիշ իմտատըմըզա տէեու պա-
ղըրըրլարտի. վէ Փատիշահ հազրէթլէրի օլ պիշա-
րէլէրին քեաֆֆէսինի տըշարը չըգարտըպ կէօրտիւ
քի, մաազսլլահ քիմի էմմա կէթիրմիշ. քիմի գա-
րասէվտա կէթիրմիշ. քիմի քէօթըրիւմ օլմուշ. թը-
րաշլար սաշ վէ թըրնաքլար գաղմա օլմուշ. Փա-
տիշահ հազրէթլէրի Թաեարզատէնէ տէտի. եա՛
Թաեարզատէ պին եաշա զիրա պունճա պիսուշ
ատէմլէրի տէյլլա, փէյղամպէրլէրի տախի իհեա
էյլէտին. պատէհու օլ պիշարէլէրի քէնտի հանէ-
լէրինէ կէօնտէրիպ, վէ օլ սարայտա օլան մալլէրին
քեաֆֆէսինի սարայը հիւմայունէ թաշըտըպ, վէ
Թաեարզատէի վէ ճարիեէլէրին քեաֆֆէսինի սա-
րայը հիւմայունէ կէօթիւրիւպ, Թաեարզատէյի
միւսահիպլիք խէլաթըն կիյտիւրտի. վէ Սահպա իլէ
նիքեահ իթտիւրուպ, վէ եիրմի դատար ճարիյէ
պախշ իտիւպ չըրաղ էյլէտի. վէ Հիւսէյին էֆէն-
տիյէ մուախիսարէն տէֆտէրտարըք մանսուպինի
պա իրատէի սէնիեէ ֆէրման էյլէեիւպ, Պազըլ
փաշա սարայընըն եէրինէ պինա հարամօլսուն տէ-
եու լանէթ օգուտու: Պատէհու Թաեարզատէ Հիւ-

սէյին էֆէնտիյէ զիւարէթ իշին կիտիւպ պաղը
մէրթէպէ միւքեպէմէ արասընտա սէրկիւզէշտինի
վէ օլ ճազանուն Սուլթան Միւրատ հազրէթլէրիյլէ
էթտիղի մուամէլաթը պիքպիրլէրինէ նագլ իտիւպ
կեահ կիւլէրլէր վէ կեահ աղլէրտի. պու մինվալ
իւզրէ սայէյի քիֆանիյէթ վայէյի ճէնապը ճիհան
աարի տէ րահէթէ պալ, վէ սաատէթի հալլէ իմ
րարը էյամ էյլէտիլէր:

Խ Ի Թ Ա Մ

